

AYR

עמר רייטר ז'אן שוכטוביץ ושות'
עורכי דין

עו"ד אלון סוקניק, שותף; מחלקת תובענות ייצוגיות

לקורונה יש חיסון
לתביעות ייצוגיות אין

חוק תובענות ייצוגיות - מי רשאי להגיש ייצוגית?

- פרוצדורה דו-שלבית
- כל אדם בעל עילה אישית
- בעניין המעורר שאלות משותפות לחברי הקבוצה
- סעיף 4 (א) - מי רשאי להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית ובשם מי.

"(א) אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן:

(1) אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה;"

חוק תובענות ייצוגיות – התנאים לאישור ייצוגיות

□ אפשרות סבירה שתוכרע לטובת הקבוצה

□ הדרך היעילה ביותר לבירור המחלוקת

□ ייצוג הולם ובתום לב

□ סעיף 8 - אישור תובענה ייצוגית בידי בית המשפט.

- "(א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:
- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
  - (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין;
  - (3) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה יוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בעניין זה;"
  - (4) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה יוצג וינוהל בתום לב."

תנובה – מרכז שיתופי נ' עזבון המנוח תופיק ראבי ז"ל

□ נטען כי תנובה הטעתה את הצרכנים וייצרה חלב בניגוד לתקן הרשמי בעת שהוסיפה סיליקון לחלב (למנוע הקצפה) ולא ציינה זאת על גבי המוצר.

□ נקבע כי תנובה הסתירה במכוון את הוספת הסיליקון מתוך מניע של חסכון בעלויות.

□ סכום הפיצוי שנקבע **38,500,000 ש"ח**.

תמריצים חיוביים – גמול ושכ"ט

- לרוב יורה ביהמ"ש על תשלום גמול לתובע המייצג, אלא במקרים בהם הדבר אינו מוצדק בנסיבות העניין.
- שיקולים לקביעת הגמול - מידת הטרחה והסיכון שנטל עליו המבקש, התועלת לחברי הקבוצה, מידת החשיבות הציבורית של התובענה. (ס' 21 לחוק)
- שיקולים לקביעת שכ"ט – דומים לגמול, בנוסף להתחשבות במורכבות ההליך, אופן ניהולו והפער בין הסעדים הנתבעים ובין מה שנפסק. ניתן לפסוק גם בשלב האישור. (ס' 22 לחוק)
- תמריצים שליליים מועטים (הימנעות ביהמ"ש מהוצאות מרתיעות, זכות ערעור במקרה של דחייה)

חוק תובענות ייצוגיות – שכר טרחה לבא כוח המייצג

□ ביהמ"ש קובע את שכר הטרחה שיקבל בא כוח המבקש

□ סעיף 23- שכר טרחה לבא כוח מייצג.

"(א) בית המשפט יקבע את שכר הטרחה של בא הכוח המייצג בעד הטיפול בתובענה הייצוגית, לרבות בבקשה לאישור; בא הכוח המייצג לא יקבל שכר טרחה בסכום העולה על הסכום שקבע בית המשפט כאמור.

(ב) בקביעת שיעור שכר הטרחה של בא כוח מייצג לפי סעיף קטן (א), יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים אלה:

(1) התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;

(2) מורכבות ההליך, הטרחה שטרח בא הכוח המייצג והסיכון שנטל על עצמו בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, וכן ההוצאות שהוציא לשם כך;

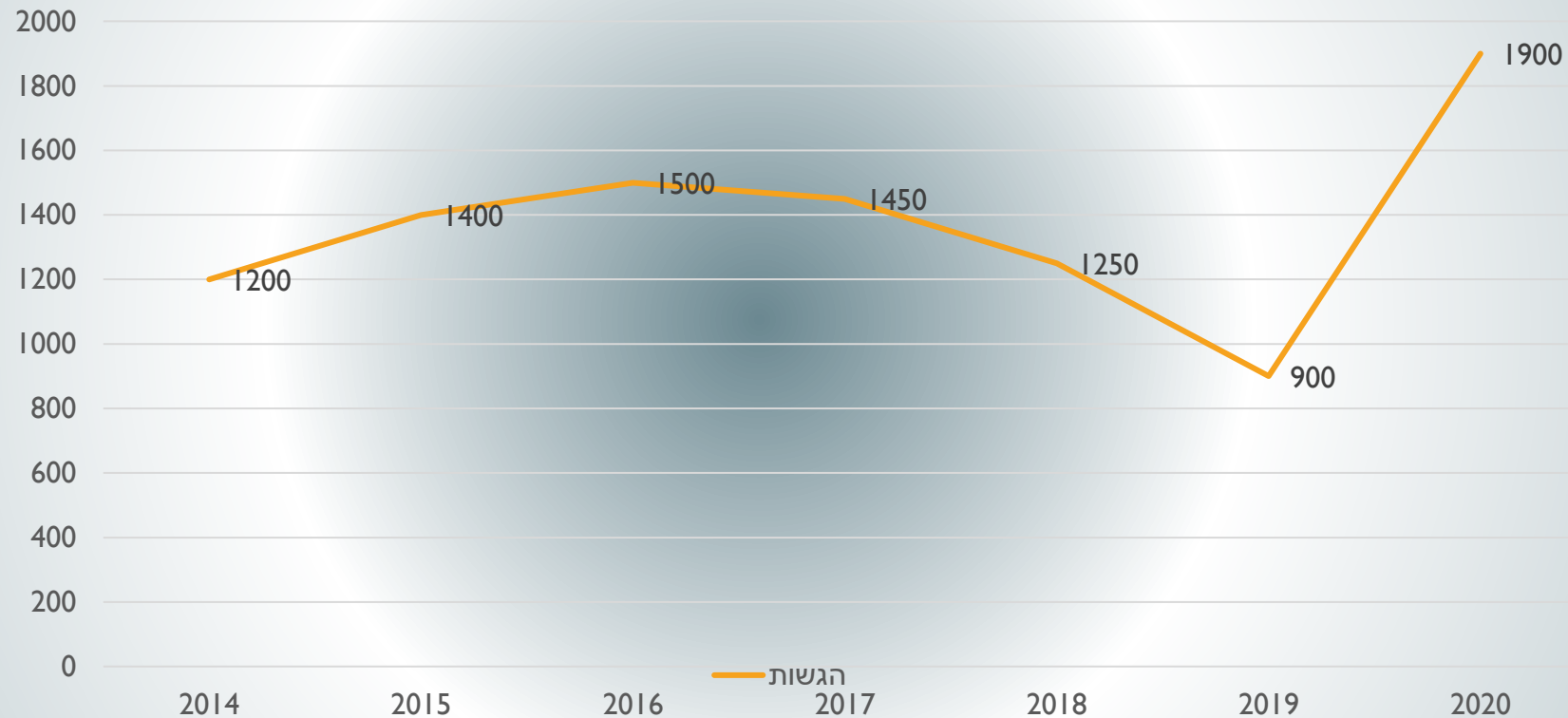
(3) מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית;

(4) האופן שבו ניהל בא הכוח המייצג את ההליך;

(5) הפער שבין הסעדים הנתבעים בבקשה לאישור לבין הסעדים שפסק בית המשפט בתובענה הייצוגית."

תובענות ייצוגיות במספרים

מספר בקשות לאישור תובענה ייצוגית שהוגשו (מעוגל)

קטעי עיתונות

תביעה ייצוגית | ניתוח

כך זינק פי 5 מספר התביעות הייצוגיות שהוגשו בימי הקורונה

הסיבה: עסקים רבים לא עמדו בהוראות הרוגלטוריות עקב שינוי מתווה פעילותם, כמו מעבר למכירה באינטרנט. מומחי משפט בתחום מעריכים כי בתי המשפט יצטרכו להתחשב בעסקים הנתבעים כדי למנוע פגיעה כלכלית אנושה בהם, וקוראים גם להתערבות המחוקק

עסקים סגורים בתל אביב, מתקשים לפתוח לאחר הסגירה הארוכה / צילום: כדיה לוי. גלובס

צילום: אופיר אייב

ויסות תובענות ייצוגיות בתקופה שלאחר משבר הקורונה

בתקופה שלאחר משבר הקורונה, מערכת המשפט תהא חייבת לווסת את התובענות הייצוגיות – למען שיקום המשק הישראלי

23.04.2020, 16:06 | אלון סוקניק

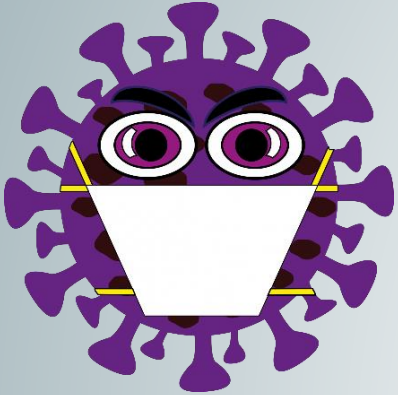
לבחון את הפגיעה הכלכלית בעסק"

יו"ד אלון סוקניק, מומחה בתחום התובענות הייצוגיות ממשרד עורכי הדין AYR - עמר- ייסר-ז'אן-שוכטוביץ, מחבר לסיפור המתאר את העלייה בכמות בקשות האישור שהוגשו מהלך המשבר עניין נוסף. לדעתו, "ניתן להניח שגם עורכי דין שנתקלו בקשיי פרנסה יקב המשבר ופנו לחפש אפיקים חלופיים, תרמו לעלייה זו."

תובענות ייצוגיות על רקע משבר הקורונה

□ גידול חד בהגשת תובענות ייצוגיות (בין 15.3-30.4 הוגשו מעל 450 תביעות)

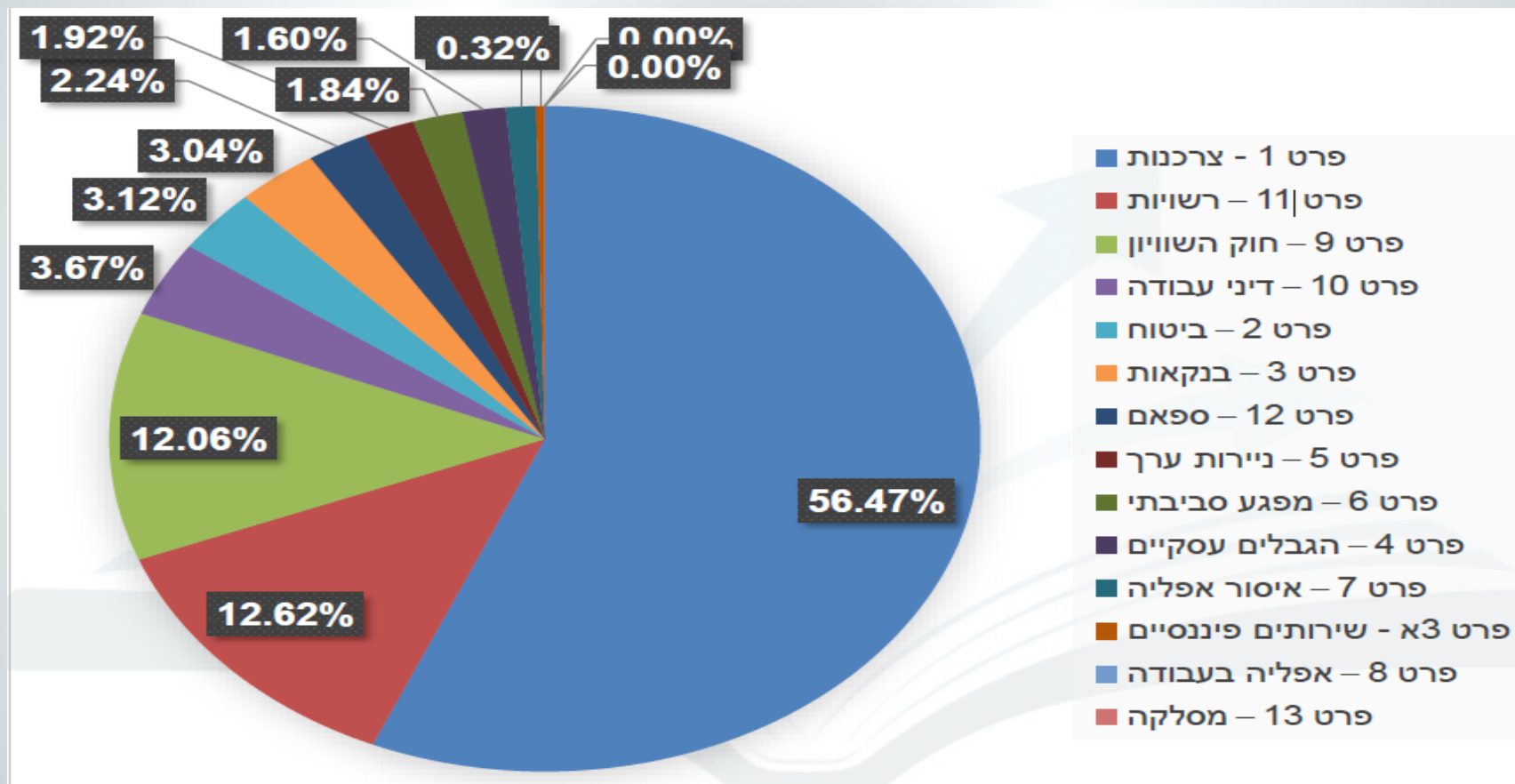
□ תביעות להשבת כספים בגין אי קבלת שירות/מוצר (כגון סטודנטים, מנויי ספורט, לקוחות חברות תעופה-תיקון החוק);

□ תביעות רשלנות (אחריות המדינה לקשישים, אחריות ממשלת סין להתפרצות המגפה)

□ התחשבות בתי המשפט בנתבעים על רקע המשבר הכלכלי – הפחתת סכומי גמול ושכ"ט, הקלות בביצוע פשרות, פסיקת הוצאות נגד תובענות סרק.

□ בדומה, גם הגנה על תובעים – דחיית הסדרי פשרה בלתי ראויים (פיצוי בדמות ביטוח נסיעות לחו"ל בשעה שאין טיסות)

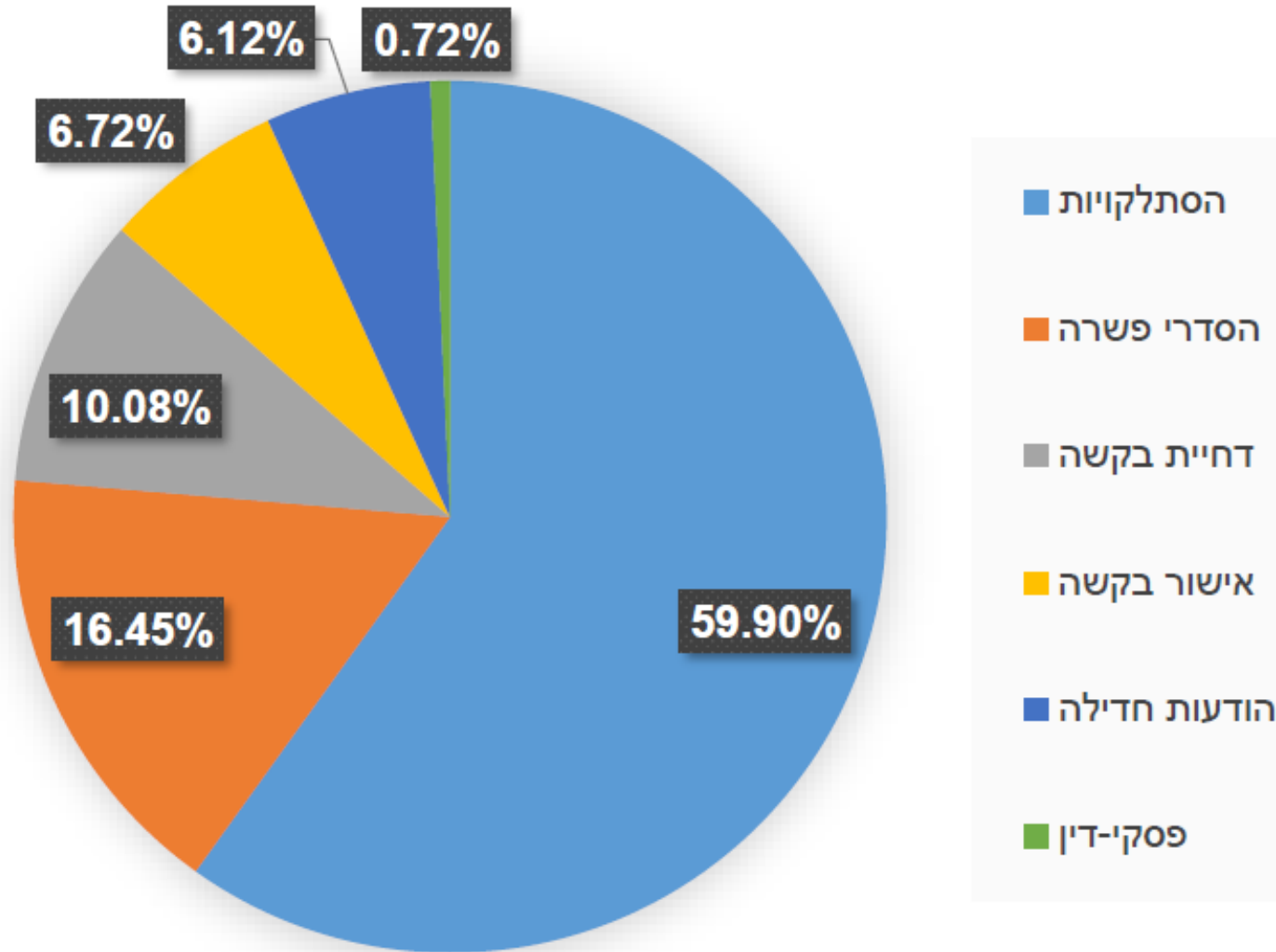
פילוח לפי פרטים בתוספת השנייה לחוק (2018)

פילוח לפי סוגי נתבעים (2018)

204	רשויות מקומיות
157	מזון
96	תקשורת
92	גופים ממשלתיים
74	בנקים
50	תאגידים בינלאומיים
42	רכב
35	אנרגיה
33	תחבורה
32	תיירות
29	בריאות
22	חברות אחזקה והשקעות
20	תאגידים עירוניים
20	פארמה
15	יבוא ושיווק
14	תרבות
10	כרטיסי אשראי

תוצאות הליכים (2018)

כספים שהושבו לציבור / חברי קבוצה בפשרות (2018)

פיצוי לציבור/קבוצה	פרט
₪ 272,436,536	פרט 1 צרכנות
₪ 35,507,666	פרט 11 השבה מרשויות
₪ 28,784,536	פרט 3 בנקים
₪ 23,664,774	פרט 2 חברות ביטוח
₪ 36,388,527	פרט 5 ניירות ערך
₪ 19,075,000	פרט 6 מפגעים סביבתיים
₪ 5,403,886	פרט 10 דיני עבודה
₪ 3,500,000	פרט 7 חוק איסור אפליה
₪ 595,000	פרט 12 חוק הספאם
₪ 110,000	פרט 9 הנגשה לאנשים עם מוגבלות
₪ 425,465,925	סה"כ

צמצום תביעות סרק -אגרות (2018)

□ תביעת סרק גורמת נזק כבר מעצם הגשתה (פרסום, הוצאות, דיווח, סחיטה, נטל מערכתי)

□ בגין הגשת בקשת אישור (לא נגד רשות) בבימ"ש השלום - 8,128 ₪; במחוזי - 16,256 ₪.

הסכום ישולם **בשתי פעימות** (הגשת התובענה/מתן פסק דין).

השבה/שיפוי (ע"י הנתבע) או פטור חלקי במקרים מסוימים (אישור, פשרה, הסתלקות).

פטור מאגרה בנושאים "חברתיים": איכות סביבה (פרט 6); איסור הפליה (פרט 7); פגיעה

באנשים עם מוגבלויות (פרט 9).

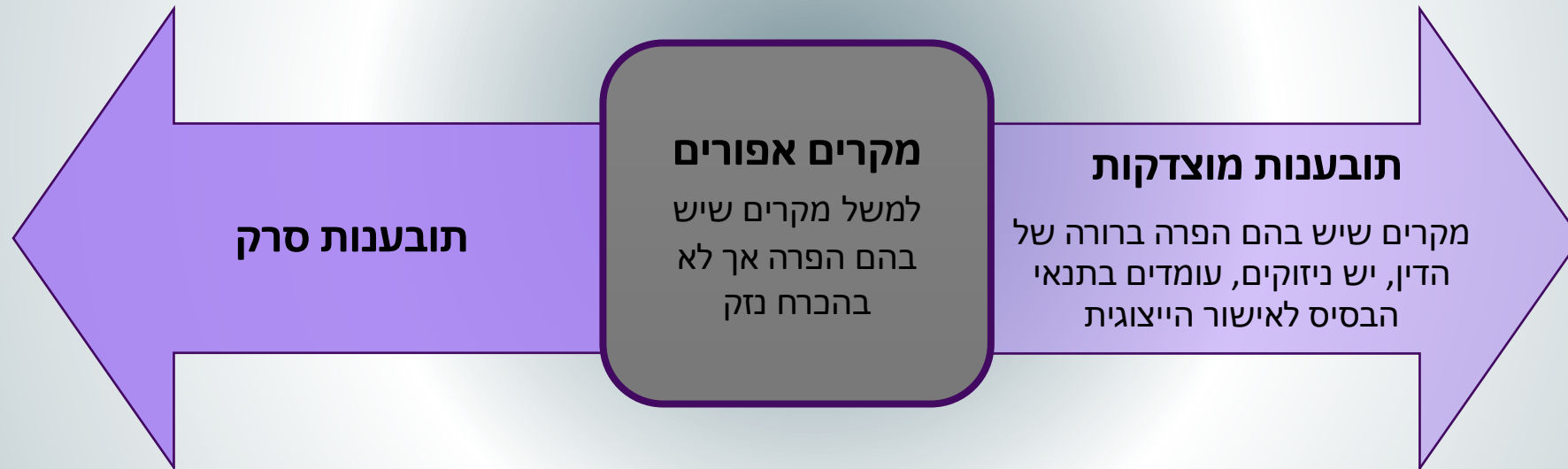
פטור מאגרה לגופים הבאים: (1) ארגון; (2) המועצה הישראלית לצרכנות; (3) שוכר דירה התובע

חברה לדיור ציבורי.

□ ביהמ"ש מצמצם תביעות סרק (עניין פסטה נונה/מרקיט, עניין שלמה תחבורה)

טיפים יישומיים בתובענות ייצוגיות –

חלוקת תובענות ייצוגיות ע"פ סיכויים

סימנים מעידים לתביעה ייצוגית

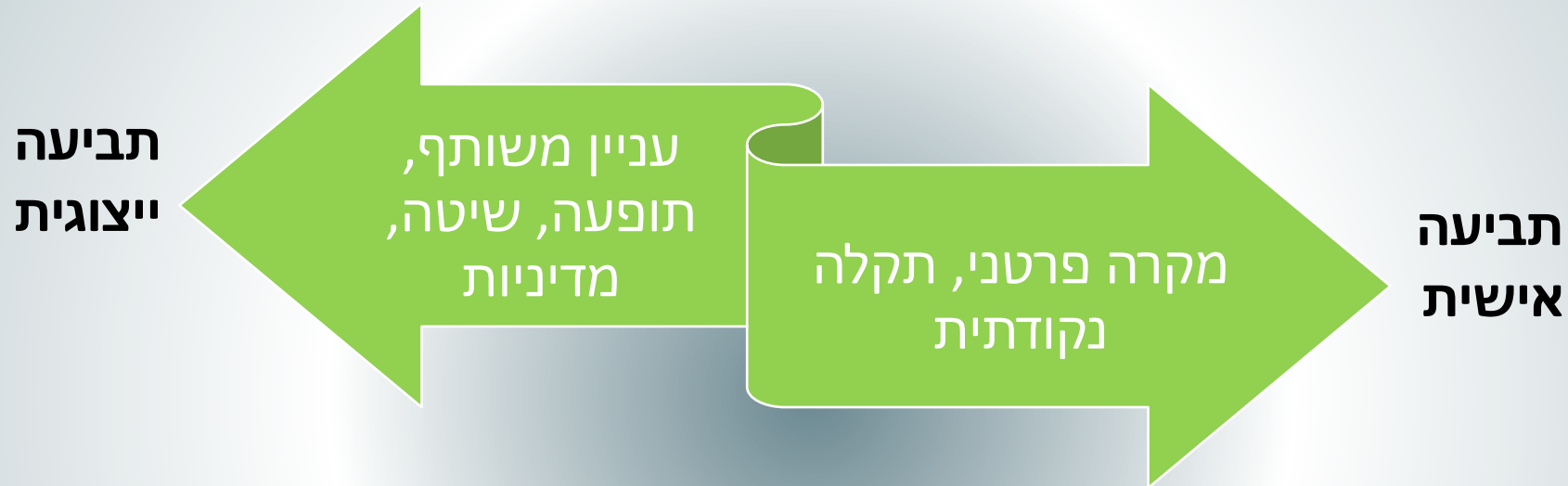

סימנים מעידיים – מודל הרמזור

- לקוחות בעייתיים (מאיימים "אני אתבע אתכם", הגישו בעבר ייצוגיות).
- בירורים ברשתות חברתיות – "עוד מישהו התלונן על חברה X?" (חברות ניטור, PR וניהול משברים, Follow up על שיווק חיצוני, חברות בפורומים/דפי שיווק)
- שיחה חוזרת לוודא מידע, חזרה על שאלות, בקשות למתן תשובה בכתב.
- בדיקה פנימית של זיכויים חוזרים ללקוחות
- ברוב המקרים הלקוחות פונים ונותנים הזדמנות לעוסק לתקן את דרכיו.

המטרה – בידול המקרה הבודד מן הכלל

תקלה/טעות נקודתית -

ככלל, תקלה נקודתית ואף צבר של תקלות נקודתיות אינו מצדיק הליך ייצוגית (עניין גרסט)

לא ניתן לדרוש 'אפס תקלות'; תקלה נקודתית = לרוב בנסיבות פרטניות; הרתעה לעיתים מושגת באמצעות תביעות אישיות

החריג – התקלות הן חלק מ- 'מדיניות מפרה' (מכוונת או רשלנית)

טענה לטעות נקודתית – הגמשת הנטל

□ טענה לטעות נקודתית - תשתית ראייתית ראשונית שניכר כי בידי הנתבע להפריכה – אפשרות להגמשת נטל הראיה.

□ בפרקטיקה – רצוי לצרף ראיות להוכחת מדיניות תקינה במקרה הרגיל (נהלים, תיעוד ומסמכים של לקוחות אחרים, נציגים/מנהלים)

□ כשלים בניהול, שימור ותיעוד מידע פנימי – סיכון שלא נוכל להוכיח

עניין גטאקסי; עניין רמי לוי:

"לא ניתן להתרשם אלא מהתוהו-ובוהו שפסה בשורות המשיבה, אנדרלמוסיה מובהקת בהתאמה בין השלטים המכריזים על מכירה מיוחדת ובין החיוב בקופה. לא זו בלבד שאין לומר כי הטעויות היו נקודתיות, אלא שגם ניכר כי הניהול הבלתי הולם הזיק ללקוחות המשיבה הרחק מעבר לסכומי הכסף שניקבו לצד המוצרים כמחיריהם... אם קבלו על הטעות הם זכו לקבל את כספם בחזרה, ואם לא – לא זכו, והשלטים נותרו ללא שינוי תקופה מסוימת... לא הכול בודקים את החשבונות, מטבע הדברים, ומי שאינו עושה זאת סומך על כך שלקופות הוזן המחיר הנכון..."

משקל תלונות צרכניות בתביעה ייצוגית

היקף תלונות חריג – מדיניות רשלנית (עניין גרסט)

צבר של תלונות – לא מספיק (עניין
יבלינוביץ), אך עשוי להוות אינדיקציה
לתופעה

תלונה – לא קביל/משקל
נמוך (עניין חגי)

פנייה מוקדמת

- בעבר – כלפי רשות – חובה; כלפי עוסק - נטל מכוח דרישת תום הלב
- כיום – כלפי רשות – אין חובה; כלפי עוסק – יישקל במסגרת תנאי תום הלב
- ניתוח הפנייה וסיכוייה – לפנות לעו"ד מומחה ולא להסתפק בטיפול שוטף
- **האם להשיב למכתב הפנייה – ככלל, נרצה לענות אך תשובה לקונית שאינה "חושפת את הקלפים"**
  - פניה מופרכת – תשובה נחרצת
  - פניה אחרת – בד"כ רצוי להשיב, לא להסתפק בהכחשה סתמית
- **האם לשנות התנהגות:**
  - בעד – הקטנת חשיפה
  - נגד – הודאה לכאורה בטענות

לכל שאלה, אנו לרשותכם:

AYR.Conferences@ayr.co.il Private Room – פגישה ב

עו"ד אלון סוקניק AlonS@ayr.co.il